

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22Co/47/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8816202668
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 08. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8816202668.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Petra Straku a JUDr. Michala Boroňa, v spore žalobcu: Q. nar. XX.XX.XXXX, bytom S. XX/XX, XXX XX J. nad L., proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, právne zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Kubániho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 47 233 516, v konaní o určenie neprijateľných zmluvných podmienok s prísl., o odvolaní žalobcu a odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou, č.k. 8C/23/2016-96 zo dňa 30. júna 2017, takto jednohlasne

rozhodol:

I. Potvrdzuje sa rozsudok vo výroku, že Dohoda o poskytovaní služieb číslo XXXXXXXXXXXX zo dňa 22.10.2014 je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a je neplatná.

II. Vo zvyšnej časti zrušuje rozsudok a vec sa vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:

„Určuje, že dohoda o poskytovaní služieb číslo XXXXXXXXXXXX zo dňa 22.10.2014 je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a je neplatná.

Vo zvyšnej časti žalobu zamieta.

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanému trovy konania vo výške 75%.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil § 53 ods. 1, 2, 3, 5, § 53a, § 54 ods. 1, 2, § 551 ods. 1, 2, 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, § 9 ods. 1, 2, § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 3 ods. 3, 5, § 7 ods. 2, § 5a ods. 1 zákona č. 250/2007 z. z. o ochrane spotrebiteľa, § 4 ods. 1, 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, § 298 ods. 1, 2, § 137 písm. c), § 255 ods. 1, 2, § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok.

3. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal, aby súd určil, že Dohoda o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) dlžníka č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 20.06.2014, Dohoda o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) dlžníka č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 22.10.2014, Dohoda o poskytovaní služieb č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 22.10.2014, Ustanovenie článku 8, bod 8.1. Zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 20.06.2014, Ustanovenie článku 8, bod 8.1. Zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 22.10.2014, Rozhodcovská zmluva č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 20.06.2014,

Rozhodcovská zmluva č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 22.10.2014 sú ako neprijateľné zmluvné podmienky Zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 20.06.2014 a Zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 22.10.2014 neplatné. Ďalej žiadal, aby súd určil, že Zmluva o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 20.06.2014 a Zmluva o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 22.10.2014 vzhľadom na to, že obsahujú neprijateľné zmluvné podmienky a teda neobsahujú všetky náležitosti, ako by mali v zmysle zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a pôžičkách, tak úvery vyplývajúce z týchto zmlúv o revolvingovom úvere sú bez úrokov a bez poplatkov.

4. Uzavreté zmluvy o revolvingovom úvere považoval súd za zmluvy spotrebiteľské, keďže žalovaný ako právnická osoba poskytol v rámci svojho podnikania úver žalobcovi ako fyzickej osobe, ktorá nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Za neprijateľnú zmluvnú podmienku považuje Dohodu o poskytovaní služieb č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 22.10.2014. Súd predmetnú dohodu považuje za neprijateľnú zmluvnú podmienku napriek vyhláseniu žalovaného, že dohodnuté služby sú doplnkové a dobrovoľné a nemajú charakter podmienky alebo predpokladu pre uzavretie akéhokoľvek zmluvného vzťahu medzi stranami sporu. Podľa názoru súdu 1. inštancie ide o nekalú obchodnú praktiku, ktorej cieľom je neoprávnene obohatiť sa spôsobom navonok neutrálnym, nakoľko odplata za uzavretie tejto Dohody je zahrnutá do pravidelných mesačných splátok, ktoré sa dlžník zaviazal splácať. Takýto postup súd s ohľadom na ochranu spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany nemôže akceptovať. Súd 1. inštancie dospel k záveru, že Dohody o zrážkach zo mzdy nie sú neprijateľnou zmluvnou podmienkou z dôvodu, že žalobca ako spotrebiteľ nebol nútený predmetné dohody uzavrieť, čo vyplýva priamo z uvedených dohôd. Z predĺžených dohôd je zrejmé, že ich uzavretie bolo na báze dobrovoľnosti a ich podpísanie nebolo podmienkou uzavretia zmlúv o revolvingovom úvere. Rovnako bol žalobca priamo v uzavretých dohodách poučený o následkoch uzatvorenia dohody o zrážkach zo mzdy. Aj keď žalobca nemal možnosť ovplyvniť obsah dohôd o zrážkach zo mzdy, súd zastáva názor, že uzatvorené dohody nie sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami, keďže dohody boli uzavreté vo forme osobitných listín, žalobca bol poučený o možnosti odmietnuť podpísanie dohôd, ako aj o dôsledkoch uzavretia. Súd sa nestotožnil s názorom žalobcu, že dohodou o zrážkach zo mzdy nie je možné zabezpečiť budúcu pohľadávku, nakoľko uvedený názor nemá oporu v žiadnych zákonných ustanoveniach. V čase uzavretia zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX bol úrok z omeškania vo výške 5,15% ročne a v čase uzavretia zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX bol úrok z omeškania vo výške 5,05% ročne. Dohodnutá zmluvná pokuta 0,04% denne, tzn. 14,6% ročne z dlžnej sumy neprekročila trojnásobok úrokov z omeškania podľa vyššie citovaného nariadenia vlády, teda je v súlade s týmto nariadením. Súd preto napadnuté ustanovenia zmlúv o revolvingovom úvere týkajúce sa zmluvnej pokuty nevyhodnotil ako neprijateľné zmluvné podmienky. Súd mal ďalej za preukázané, že uzatvorené rozhodcovské zmluvy spĺňajú všetky zákonné atribúty podľa § 3 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení účinnom v čase uzatvorenia zmlúv. Aj keď sa jedná o formulárovú zmluvu, ktorej predtlač formulára mal žalovaný už pripravený, žalobca nemusel predmetné rozhodcovské zmluvy uzavrieť, nebolo to jeho povinnosťou ako ani podmienkou platnosti revolvingových zmlúv. Zároveň poukázal na možnosť žalobcu jednostranne odstúpiť od predmetných rozhodcovských zmlúv v lehote 14 dní od ich uzavretia bez akýchkoľvek sankcií. Súd mal ďalej za to, že Zmluvy o revolvingovom úvere obsahujú všetky náležitosti požadované v ustanovení § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch. Z oznámenia veriteľa o schválení úveru dlžníkovi vyplýva, že dátum splatnosti prvej splátky bol dohodnutý v 1. deň v mesiaci a rovnako v 1. deň v mesiaci bol dohodnutý dátum splatnosti poslednej splátky úveru. Nakoľko Zmluvy o revolvingovom úvere obsahujú všetky zákonné náležitosti, súd nemohol určiť, že predmetné zmluvy sú bez úrokov a poplatkov, preto žalobu v tejto časti zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žalobe žalobcu vyhovel len čiastočne. Možno tak konštatovať, že žalobca bol úspešný v spore vo výške 12,5% a žalovaný mal úspech vo výške 87,5%. Po odpočítaní úspechu žalobcu od úspechu žalovaného súd priznal úspešnejšiemu žalovanému náhradu trov konania vo výške 75% o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

5. Proti rozsudku podal odvolanie v zákonnej lehote žalobca, a to proti výroku, ktorým súd vo zvyšnej časti žalobu zamietol a proti výroku o trovách konania. Odvolanie právne odôvodnil ust. § 365 ods. 1 písm. f) a h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok. Uviedol, že jednoznačne zastáva názor, že zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX č. zo dňa 20.06.2014 a č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 22.10.2014 neobsahujú obligatórne náležitosti v zmysle ust. § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Oznámenia veriteľa o schválení revolvingového úveru sú podľa jeho názoru jednostranné právne úkony veriteľa, ktoré však žalobca nepodpísal a tieto podrobné informácie ohľadom dátumu splatnosti prvej a poslednej splátky a rozčlenenia splátky na istinu a úrok nie sú súčasťou bodu

6. Zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX a Zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX. Na základe uvedeného treba zmluvy o revolvingovom úvere považovať za bezúročné a bez poplatkov. Keďže obe zmluvy o revolvingovom úvere sú bezúročné a bez poplatkov, sú obe Dohody o zrážkach zo mzdy neplatné. Ďalej namietal, že rozhodcovskú doložku si spotrebiteľ/žalobca nedojednal individuálne a pri jej akceptácii nemal na výber. Výkon práv a povinností v takejto rozhodcovskej zmluve je v rozpore so zákonom a dobrými mravmi. Neplatná rozhodcovská doložka preto nemôže byť základom právomoci rozhodcovského súdu. Namietal aj geografickú neprijateľnosť miesta rozhodcovského konania. Podľa jeho názoru z dikcie ust. § 3 ods. 1 uvedeného nariadenia vlády vyplýva, že súčet všetkých sankcií nesmie prevýšiť trojnásobok úrokov z omeškania. Okresný súd v odôvodnení však len porovnáva výšku zmluvnej pokuty s trojnásobkom úrokov z omeškania, čo je v rozpore s dikciou ustanovenia §3 a ods. 1. Navrhol, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie v druhom a treťom bode zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. Proti rozsudku podal odvolanie aj žalovaný, a to proti výroku o neprijateľnej zmluvnej podmienke. Odvolanie právne odôvodnil ust. § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) C.s.p.. Namietal, že závery súdu prvej inštancie ohľadne dohody o poskytovaní služieb nemajú oporu ani vo výsledkoch vykonaného dokazovania a ani v právnych predpisoch. Z dohody o poskytovaní služby vyplýva nielen dobrovoľnosť uzavretia dohody o poskytovaní služieb, ale aj obsah a popis jednotlivých služieb. Ak teda súd uvádza ako dôvod svojho rozhodnutia, že žalovaný nepoučil žalobcu o tom, čo jednotlivé služby znamenajú a či ich žalobca chce, potom tento záver nie je zlučiteľný s obsahom dohody o poskytovaní služieb. Tvrdil, že na základe výsledkov konania nie sú splnené zákonné podmienky pre závery súdu o tom, že žalovaný neinformoval žalobcu o jednotlivých službách. Rovnako mal za to, že súd nemal preukázanú žiadnu skutočnosť, ktorá by nasvedčovala porušeniu odbornej starostlivosti žalovaného. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že povinnosť informovať si žalovaný splnil, a to preukázateľným spôsobom. Navrhol, aby odvolací súd v napádanej časti rozsudok zrušil a žalobu v príslušnej časti zamietol. Zároveň si uplatnil nárok na priznanie náhrady trov odvolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100%.

7. K odvolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca tak, že Dohoda o poskytnutí služieb bola uzavretá v rozpore s dobrými mravmi, pretože na jej základe sú spotrebiteľovi vnútené služby, o ktoré vôbec nepožiadaval, a ide o záväzok spotrebiteľa zaplatiť niečo, čo mu ani nebolo dodané. Veriteľ totiž zinkasuje poplatok za službu, hoci žiadnu službu spotrebiteľovi neposkytol a možno ani v budúcnosti neposkytne. Poukázal na to, že princíp „vigilantibus scripta sunt“ v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. Na základe uvedených skutočností žalobca považuje výrok Okresného súdu, ktorým určil dohodu o poskytovaní služieb ako neprijateľnú zmluvnú podmienku za neplatnú, za správny.

8. Žalovaný sa k podanému odvolaniu a ani k podanému vyjadreniu žalobcu nevyjadril.

9. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (ustanovenie § 34 C.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (ustanovenie § 385 C.s.p. a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné a odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

10. Podľa ustanovenia § 391 ods. 1 C.s.p., ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí.

11. Podľa ustanovenia § 391 ods. 2 C.s.p., ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

12. Podľa ustanovenia § 391 ods. 3 C.s.p., ak odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a vráti mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je povinný v odôvodnení rozhodnutia uviesť aj to, ako má súd prvej inštancie vo veci ďalej postupovať.

13. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca a žalovaný uzavreli Zmluvu o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX (ďalej len „Zmluva o revolvingovom úvere 1“) , ktorá bola žalobcom ako dlžníkom

podpísaná dňa 12.06.2014 a žalovaným ako veriteľom dňa 20.06.2014. Predmetom zmluvy bolo poskytnutie úveru vo výške 1.500,- Eur, so splatnosťou úveru v 36 mesačných splátkach vo výške 53,25,- Eur, celková čiastka, ktorú musí dlžník zaplatiť bola vo výške 1.967.00,- Eur, RPMN za úver bola vo výške 49,67%, poskytnutá čiastka revolvingu vo výške 0,- Eur, celková čiastka pri revolvingu ktorú musí dlžník zaplatiť bola vo výške 0,- Eur, predpokladaná RPMN úveru po poskytnutí úveru bola vo výške 0%, ročná úroková sadzba revolvingu 0%, ročná úroková sadzba úrokov z omeškania vo výške 5,15%, poplatok za poskytnutie úveru 50,00,- Eur. Súčasťou zmluvy boli aj Zmluvné dojednania Zmluvy o revolvingovom úvere spoločnosti PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o.. V tie isté dni ako Zmluva o revolvingovom úvere bola stranami podpísaná aj Rozhodcovská zmluva č. XXXXXXXXXXXX, predmetom ktorej bolo, že spory budú riešené v rozhodcovskom konaní, pričom výber jednej z alternatív riešenia sporov spočíva na žalobcovi. Rovnako medzi žalobcom a žalovaným bola uzatvorená aj ďalšia Zmluva o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX (ďalej len „Zmluva o revolvingovom úvere 2“), ktorá bola žalobcom ako dlžníkom podpísaná dňa 17.10.2014 a žalovaným ako veriteľom dňa 22.10.2014. Predmetom tejto zmluvy bolo poskytnutie úveru vo výške 690,- Eur, so splatnosťou v 42 mesačných splátkach vo výške 21,82,- Eur. Celková čiastka, ktorú sa žalobca ako dlžník zaviazal splatiť bola vo výške 985,44,- Eur. RPMN za úver bola 26,68%, ročná úroková sadzba úveru bola 18,09%, priemerná RPMN za úver bola vo výške 44,06%, poskytnutá čiastka revolvingu bola vo výške 690,- Eur, predpokladaná RPMN úveru po poskytnutí revolvingu bola vo výške 25,68%, ročná úroková sadzba revolvingu bola 18,09%, ročná úroková sadzba úrokov z omeškania bola 5,05%, poplatok za poskytnutie úveru/revolvingu bol 69,- Eur. Súčasťou aj tejto zmluvy boli Zmluvné dojednania Zmluvy o revolvingovom úvere spoločnosti PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o.. V tie isté dni ako Zmluva o revolvingovom úvere 2 bola stranami podpísaná aj Rozhodcovská zmluva č. XXXXXXXXXXXX, predmetom ktorej bolo, že spory budú riešené v rozhodcovskom konaní, pričom výber jednej z alternatív riešenia sporov spočíva na žalobcovi. Žalobca a žalovaný uzavreli aj Dohodu o poskytovaní služieb, ktorá bola žalobcom podpísaná dňa 17.10.2014 a žalovaným dňa 22.10.2014. Listami zo dňa 11.03.2016 žiadal žalovaný zamestnávateľa žalobcu Obecný úrad Skrabské o vykonávanie pravidelných zrážok zo mzdy vo výške 53,25,- Eur (č.l. 16) a vo výške 37,72,- Eur (č.l. 27). Uznesením zo dňa 01.06.2016 bolo nariadené predbežné opatrenie, ktorým bolo zamestnávateľovi žalobcu uložené zdržať sa zrážok zo mzdy v prospech odporcu na základe Dohody o zrážkach zo mzdy dlžníka č. XXXXXXXXXXXX a č. XXXXXXXXXXXX. Ďalej sa v spise nachádza Oznámenie veriteľa o schválení revolvingového úveru dlžníkovi - Zmluva o revolvingovom úvere číslo XXXXXXXXXXXX zo dňa 20.06.2014 (č.l. 87) a Oznámenie veriteľa o schválení revolvingového úveru dlžníkovi - Zmluva o revolvingovom úvere číslo XXXXXXXXXXXX zo dňa 22.10.2014 (č.l. 89). Obsahom spisového materiálu sú aj Dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov dlžníka č. XXXXXXXXXXXX podpísané žalobcom dňa 12.6.2014 a žalovaným dňa 20.06.2014 a č. XXXXXXXXXXXX podpísané žalobcom dňa 17.10.2014 a žalovaným dňa 22.10.2014.

14. Vzhľadom na podané odvolania žalobcu a žalovaného bolo úlohou odvolacieho súdu s poukazom na uplatnené odvolacie dôvody oboch strán, ako aj odôvodnenie napadnutého rozsudku posúdiť, či súd prvej inštancie správne rozhodol o tom, že Dohoda o poskytovaní služieb č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 22.10.2014 je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a či súd prvej inštancie správne návrh vo zvyšku zamietol a zároveň rozhodol, že žalovaný má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 75%.

15. V prvom rade odvolací súd poukazuje na to, že súd prvej inštancie správne posudzoval uzatvorené Zmluvy o revolvingových úveroch 1 a 2 ako zmluvy spotrebiteľské a správne aplikoval aj niektoré ustanovenia na ochranu spotrebiteľa účinné v čase uzatvorenia predmetných revolvingových zmlúv.

16. Súd prvej inštancie posúdil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku len Dohodu o poskytovaní služieb č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 22.10.2014 a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Nepovažoval Dohody o zrážkach zo mzdy a Rozhodcovské doložky za neprijateľné zmluvné podmienky, nakoľko spĺňajú všetky zákonom predpísané náležitosti a boli uzatvorené na báze dobrovoľnosti. Taktiež ustanovenia týkajúce sa zmluvnej pokuty nevyhodnotil ako neprijateľné zmluvné podmienky a Zmluvy o revolvingovom úvere 1 a 2 nepovažoval za bezúročné a bez poplatkov.

17. V súvislosti s odvolacími námietkami žalovaného ohľadne určenia, že Dohoda o poskytovaní služieb č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 22.10.2014 je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a je neplatná, odvolací súd dáva do pozornosti ustanovenie § 298 ods. 1,2 C.s.p. v spojení s ustanovením § 137 písm. c/ C.s.p., ako aj ustanovenie § 53 ods. 1, 4, §54 ods. 1,2, ako aj § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Na základe tejto dohody sa žalovaný zaviazal poskytovať žalobcovi služby označené ako informácia o zostávajúcich

záväzkoch, odklad splatnosti splátok, informácia pred splatnosťou splátky, informácia o prijatí platby, vyhotovenie a zaslanie kópie dokumentácie, zmena zmluvy na podnet klienta, prepárovanie platieb na príslušnú zmluvu, druhá upomienka zdarma, podpora call centra a osobné stretnutie s viazaným finančným agentom. Za tieto služby mal žalobca platiť odplatu vo výške 2,56 % zo sumy schváleného úveru zníženej o sumu poplatku za poskytnutie úveru (článok I. bod 7.1. Dohody). Uvedená dohoda bola uzavretá dňa 22.10.2014 rovnako ako aj rozhodcovská zmluva a samotná zmluva o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXX.

18. Odvolací súd zdôrazňuje, že v oblasti ochrany spotrebiteľa je potrebné mať na zreteli aj zásadu poctivosti a to vo forme tzv. princípu dôvery v oblasti ochrany spotrebiteľa. Ústavný súd Českej republiky v Nálezoch II. ÚS 3/06 a I. ÚS 3512/11 uviedol, že uplatňovanie princípu dôvery v úkony ďalších osôb v sociálnom styku je základným predpokladom pre fungovanie komplexnej spoločnosti. Dôveru je potrebné pokladať za elementárnu kategóriu sociálneho života. V praxi sa zásada poctivosti prejavuje okrem iného v tom, že text spotrebiteľskej zmluvy, osobitne vtedy, keď sa jedná o formulárovú zmluvu, má byť pre priemerného spotrebiteľa dostatočne čitateľný, prehľadný a logicky usporiadaný. Odvolací súd v zhode s názorom súdu prvej inštancie považuje Dohodu o poskytovaní služieb zo dňa 22.10.2014 za neprijateľnú zmluvnú podmienku.

19. Vo vzťahu k odvolacím námietkam žalovaného odvolací súd uvádza, že uvedenou odplatu poskytovateľ (žalovaný) v skutočnosti neposkytol službu, resp. za „služby“ označil svoje evidenčné a administratívne úkony. V súvislosti s odkladom splatnosti splátok ide iba o hypotetickú možnosť požiadať o odklad splátok. Žalobca má hradiť mesačný poplatok (odplatu) bez ohľadu na to, či túto hypotetickú možnosť, už aj vzhľadom na podmienky, ktoré žalovaný stanovil pre možnosť odkladu splatnosti splátok (dlhodobá práceneschopnosť, strata zamestnania, úmrtie manžela, či príbuzného v priamom rade), dlžník využije alebo nevyužije. Nepochybne minimálne odplata za poskytovanie služby spočívajúcej v možnosti odkladu splatnosti splátok v dohode o poskytovaní služieb predstavuje peňažný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nebolo dodané a služba v skutočnosti bola len záujmom dodávateľa. Pokiaľ ide o formu dojednania predmetnej dohody o poskytovaní služieb, odvolací súd konštatuje, že samotný podpis tejto dohody, resp. skutočnosť, že bola vyhotovená ako osobitná dohoda, nemožno považovať za splnenie podmienky preukázania individuálne dojednanej zmluvy tak, ako to tvrdí žalovaný. Predmetná dohoda je formulárová, vyhotovená žalovaným, rovnako ako samotná zmluva o revolvingovom úvere a rozhodcovská zmluva, resp. dohoda o zrážkach zo mzdy, pričom tieto zmluvy mali byť žalobcovi dané na podpis „v jednej kope“ spolu s úverovou zmluvou. Podľa tvrdenia žalobcu mu mala byť podstrčená v kope papierov aj predmetná dohoda, keď žalovaný mal zneužiť časovú tieseň a nechal ho podpísať všetky papiere bez toho, aby si ich mohol dôkladne preštudovať a na tieto „služby“ nebol upozornený, že niečo také podpisuje. Odvolací súd v zhode so záverom súdu prvej inštancie konštatuje, že povinnosťou veriteľa bolo dlžníkovi ako spotrebiteľovi prezentovať informácie o ponúkaných doplnkových službách jasne, zrozumiteľne a jednoznačne tak, aby sa dlžník na ich základe mohol rozhodnúť, či služby ponúkané veriteľom potrebuje alebo nie v situácii, ak tieto služby podľa vyhlásenia žalovaného majú byť doplnkové a dobrovoľné.

20. Občiansky zákonník obsahuje len demonštratívny výpočet neprijateľných zmluvných podmienok. Znamená to, že súdu nebráni žiadna prekážka, aby vyvodil dôsledky zo zmluvného dojednania v štandardnej formulárovej zmluve, ak spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom, v neprospech spotrebiteľa podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Žalobca ako spotrebiteľ a ako slabšia strana sporu nemá možnosť participovať na vytvorení predmetnej formulárovej zmluvy a nepochybne je z hľadiska informovanosti a vyjednávacej pozície slabšou stranou. Žalovaný nepreukázal, že v danom prípade mal žalobca možnosť výberu, či predmetnú dohodu podpíše alebo nepodpíše, napriek vyhláseniu, že dohodnuté služby sú doplnkové a dobrovoľné a nemajú charakter podmienky alebo predpokladu pre uzavretie akéhokoľvek zmluvného vzťahu medzi stranami sporu. Žalovanému sa nepodarilo ani preukázať, že predmetná dohoda bola individuálne dojednaná. Táto skutočnosť je spochybnená už tým, že ide o formulárovú dohodu vyhotovenú žalovaným, daným žalobcovi na podpis „v kope“ s inými listinami. Žalovaný opak toho v zmysle § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka žiadnym spôsobom nepreukázal. Rovnako ako súd prvej inštancie, aj odvolací súd má za to, že ide o nekalú obchodnú praktiku, ktorej cieľom je neoprávnene sa obohatiť, keď odplata za uzavretie dohody bola zahrnutá do pravidelných mesačných splátok úveru, ktoré sa dlžník zaviazal splácať. Odvolací súd preto uvedenú dohodu považuje za neprijateľnú zmluvnú podmienku, pretože vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenia, ktoré mu po materiálnej stránke nie sú dodané

a v skutočnosti slúžia záujmom dodávateľa (tzv. teória skutočného plnenia spomínaná najčastejšie v súvislosti s poplatkami v spotrebiteľských úverových vzťahoch). Zmluvné dojednanie služby „odklad splatnosti splátok“ nie je formulované tak, že ak spotrebiteľ skutočne chce odklad splátok, môže si ho aktivovať, ale naopak tak, že za službu napriek tomu, že ju spotrebiteľ ešte nepotrebuje a zjavne ani nechce, zaplatí poplatok - odplatu vo výške 2,56 % zo sumy schváleného úveru zníženej o sumu poplatku za poskytnutie úveru v pravidelných mesačných splátkach. Konanie žalovaného pri uzatváraní dohody o poskytovaní služieb má navyše znaky nekalosti, čo nie je v súlade so zásadou dobrých mravov uplatňovanou v demokratickej spoločnosti.

21. Vzhľadom na vyššie uvedené bol rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bolo určené, že Dohoda o poskytovaní služieb č. XXXXXXXXXX zo dňa 22.10.2014 je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a je neplatnou, potvrdený postupom podľa § 387 ods. 1 C.s.p. ako vecne správny.

22. Odvolací súd je toho názoru, že v predmetnej veci súd prvej inštancie nesprávne a nedostatočne preskúmal a posúdil náležitosti Zmlúv o revolvingovom úvere, podmienky uzavretia rozhodcovských zmlúv, Dohody o zrážkach zo mzdy a ustanovenia týkajúce sa zmluvných pokút. V priebehu konania neaplikoval na predmetnú vec ustanovenia všetkých právnych predpisov týkajúcich sa ochrany spotrebiteľa.

23. Občiansky zákonník definoval v § 53 ods. 4 v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy demonštratívny výpočet neprijateľných zmluvných podmienok. Súd prvej inštancie však na predmetný prípad neaplikoval toto ustanovenie, čo taktiež prispelo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje najmä na písm. a) a r) vyššie spomenutého ust. Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvorenia Zmlúv o revolvingových úveroch.

24. K rozhodcovskej zmluve má najbližšie ustanovenie § 53 odsek 4 písm. r) (vrátane dôvodovej správy) Občianskeho zákonníka. Uvedené ustanovenie je svojím obsahom najbližšie problémovým zmluvám „...vyžaduje v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní“.

25. Podľa dôvodovej správy k § 53 odsek 4 písm. r) Občianskeho zákonníka „spotrebiteľ môže svoje práva uplatňovať nie iba v zmysle dojednanej rozhodcovskej doložky, ale ak sa tak rozhodne, aj v občianskoprávnom konaní a zmluvná podmienka, ktorá by mu v tom bránila, bude v zmysle navrhovaného ustanovenia považovaná za neprijateľnú.“

26. Ako správne už poznamenal súd prvej inštancie, v prípade rozhodcovských zmlúv ide o tzv. formulárové zmluvy, teda zmluvy, ktoré sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a ktoré nemá možnosť nijako ovplyvniť. V tejto súvislosti odvolací súd zdôrazňuje, že niet dôvodu na to, aby bola vylúčená súdna kontrola formulárovej zmluvy len preto, že je na samostatnej listine a nebola hodnoverne preukázaná vôľou spotrebiteľa individuálne vyjednať, aby prípadné spory riešil rozhodca (v danej veci predformulovaný na tlačive dodávateľa). Inak by aj napríklad záložné zmluvy, ktoré sa nachádzajú na „sólo“ tlačivách boli vylúčené zo súdnej kontroly. Podstatou individuálne nevyjednanej zmluvnej klauzuly je skutočnosť, že bola vopred dodávateľom naformulovaná bez možnosti zmeny jej obsahu, a to je práve aj prípad typových rozhodcovských zmlúv, ktoré sa predkladajú spotrebiteľom na podpis a majú vyvolať dojem, že si ich vyžiadali spotrebiteľa.

27. Rozhodcovskú zmluvu teda nie je možné akceptovať, ak by vyžadovala od spotrebiteľa podrobiť sa arbitráži. Ustanovenie § 53 odsek 4 písm. r) Občianskeho zákonníka nie je o možnosti výberu medzi štátnym a súkromným súdom, ale predovšetkým o dôsledkoch, ktoré zakladá, a teda, či doložka nenúti spotrebiteľa podrobiť sa arbitráži.

28. Žalobca ako spotrebiteľ pri predmetných rozhodcovských zmluvách nemá na výber, ak bude žalovaný na rozhodcovskom súde. Odvolací súd zastáva názor, že možnosť voľby pre spotrebiteľa je len iluzórna, pretože takmer s pravidelnosťou podávajú rozhodcovské žaloby veritelia. V prípade, že výnimočne uplatňuje svoje právo spotrebiteľ, využíva štátny súd.

29. Odvolací súd ďalej poznamenáva, že o zmluvu, ktorá vyžaduje, aby spotrebiteľ riešil spory výlučne v rozhodcovskom konaní, ide aj vtedy, ak síce spotrebiteľ má podľa nej možnosť vybrať si medzi

rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa tejto zmluvy začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený nezvratne podrobiť sa rozhodcovskému konaniu.

30. Odvolací súd dáva do pozornosti aj spoločné stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove z 27.09.2010, v zmysle ktorého: „zmluvná podmienka v štandardnej formulárovej zmluve uzavretej po 31. 12. 2007 alebo vo všeobecných obchodných podmienkach inkorporovaných do takejto zmluvy, ktorá nebola spotrebiteľom individuálne dojednaná a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, bráni tomu, aby na základe nej vydaný rozhodcovský rozsudok na návrh dodávateľa mohol byť exekučným titulom na udelenie poverenia pre exekútora. O takúto zmluvnú podmienku ide aj vtedy, ak síce spotrebiteľ podľa nej má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa takejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený podrobiť sa rozhodcovskému konaniu alebo podať návrh na štátnom súde, ak by chcel zabrániť rozhodcovskému konaniu. Súdu nič nebráni postupovať obdobne aj za stavu, že zmluva bola uzavretá pred 1. januárom 2008“.

31. Vo vzťahu k dohodám o zrážkach zo mzdy odvolací súd uvádza, že inštitút dohody o zrážkach zo mzdy je síce legitímnym zabezpečovacím prostriedkom, avšak ak existuje hoci len potencionálne riziko vymoženía nezákonného či inak nečestného plnenia, je tento inštitút prostriedkom, ktorý umožňuje s obídením súdneho procesu siahnúť na majetok dlžníka. Ak však existuje čo i len hrozba vymoženía nečestného plnenia, je dôvod chrániť spotrebiteľa pred hroziacim rizikom. Hrozba vzniku ujmy postačuje z toho dôvodu, že o tom, či pohľadávka existuje a v akej výške, nerozhoduje nestranná inštitúcia, ale spravidla podnikateľ a je značne problematické až nezistiteľné, kedy tento inštitút obchodník aktivuje.

32. Postup žalovaného pri uzatváraní dohôd o zrážkach zo mzdy pri poskytovaní spotrebiteľských úverov je odvolaciemu súdu známy z jeho rozhodovacej praxe (napr. rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5Co/7/2017 zo dňa 16.02.2017), z ktorej vyplýva, že tieto dohody sú spotrebiteľmi podpisované bez akéhokoľvek poučenia a bez možnosti ovplyvniť alebo odmietnuť túto dohodu podpísať. Evidentne sa jedná o formulár zmluvy.

33. Ak by mala byť dohoda o zrážkach zo mzdy právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musela by byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá-ktorá voľba konkrétne znamená (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 16. januára 2013, sp. zn. 6 M Cdo 9/2012).

34. Odvolací súd zdôrazňuje, že v takýchto prípadoch inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje obísť dôležitý prvok unijného práva, a to ex offo súdnu kontrolu zmluvných podmienok, či nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (neprijateľné zmluvné podmienky). Spotrebiteľovi je nevyhnutné poskytnúť ochranu, najmä ak existuje nebezpečenstvo, že sa v procese zrážok zo mzdy, na základe dohody o zrážkach zo mzdy, zabezpečuje a umožňuje uhradiť plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok bez súdnej kontroly, na ktorú skutočnosť musí brať súd ohľad (porovnaj rozsudok C-106/77 Simmenthal).

35. Skutočnosť, že Dohody o zrážkach zo mzdy boli uzatvorené na samostatných tlačivách, teda neboli neoddeliteľnou súčasťou Zmlúv o revolvingovom úvere, a teda žalobca ako spotrebiteľ mal možnosť nepodpísať tieto dohody nemení nič na tom, že súd prvej inštancie mal v konaní prihliadať na spotrebiteľa ako slabšiu stranu sporu, vziať do úvahy jeho tvrdenia, že predmetné dohody mu boli predložené „v kope“ spolu s inými papiermi a vyžadovať od žalovaného preukázanie, že si voči žalobcovi ako spotrebiteľovi splnil svoju predzmluvnú informačnú povinnosť.

36. Vo vzťahu k náležitostiam Zmlúv o revolvingovom úvere, odvolací súd dáva do pozornosti, že ust. § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZoSÚ“) účinného v čase uzatvorenia revolvingových zmlúv vyžaduje rozčlenenie dohodnutej splátky na jednotlivé zložky, teda na istinu, úroky a poplatky. Nesplnenie tejto povinnosti má za následok, že úver sa v súlade s ust. § 11 ods. 1 písm. b) ZoSÚ sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Vzhľadom na uvedené odvolací konštatuje, že zo Zmluvy o revolvingovom úvere 1 a Zmluvy revolvingovom úvere 2 nie je možné zistiť termín konečnej splatnosti úveru. Oznamenie o schválení úveru, v ktorom je uvedený termín splatnosti prvej splátky a poslednej splátky bolo vyhotovené v deň podpisu zmluvy žalovaným. Vzhľadom na skutočnosť, že

žalobca podpísal zmluvu skôr ako žalovaný, odvolací súd konštatuje, že v čase, kedy žalobca zmluvu podpisoval, nemal vedomosť o tom, ako je stanovená splatnosť prvej a poslednej splátky úveru. Nie je zrejmé, kedy sa Oznámenie o schválení revolvingového úveru reálne dostalo do dispozičnej sféry žalobcu, žalovaný nepreukázal, že by žalobca vyjadril s predmetným Oznámením súhlas a toto na znak súhlasu podpísal. Za splnenie povinnosti uviesť údaj o konečnej splatnosti úveru, termínoch splátok v zmluve o úvere je možné považovať len prípad, kedy má spotrebiteľ vedomosť o údajoch uvedených v ust. § 9 ods. 2 ZoSÚ v čase, kedy zmluvu na znak súhlasu podpisuje a vyjadruje vôľu byť ňou viazaný.

37. Ak sa súd v spore so slabšou zmluvnou stranou nevyrovná s inými právoplatnými súdnymi rozhodnutiami v obdobných spoločenských vzťahoch ako je prejednávaná vec a konanie vedie v zásadnom odklone od správneho právneho posúdenia veci, súd tým znemožní stranám sporu procesné prostriedky útoku či obrany. O takýto prípad ide nepochybne aj vtedy, ak sa konajúci súd vôbec nevysporiadal s rozhodcovskými zmluvami a dohodami o zrážkach zo mzdy ako s neprijateľnými zmluvnými podmienkami.

38. Odvolací súd dáva zároveň do pozornosti aj niektoré ďalšie rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorými boli potvrdené rozhodnutia súdov prvej inštancie o tom, že Dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov a Rozhodcovské zmluvy sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami - rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 12Co/25/2015 zo dňa 17.02.2015, rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 3Co/42/2017 zo dňa 01.06.2017, rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 8Co/107/2015 zo dňa 30.05.2016, rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 3Co/225/2016 zo dňa 24.10.2017.

39. V súvislosti s posúdením neprijateľnosti zmluvnej podmienky v článku 8, bod 8.1 Zmluvy o revolvingovom úvere 1 a 2 odvolací súd poukazuje na ustanovenie § 544 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka, ako aj ustanovenie § 3a ods. 1, 2,3 nariadenia vlády 87/1995 Z.z. Zmluvná pokuta je zabezpečovacím prostriedkom a vyjadruje peňažnú sumu, ktorú je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi, ak poruší svoju zmluvnú povinnosť. Výška zmluvnej pokuty nie je zákonom limitovaná, avšak nemôže byť v rozpore so zásadou zakotvenou v ustanovení § 3 ods. 1 OZ, ani s ust. § 3a ods. 1,2 nar. vlády 87/1995 Z.z.

40. Úlohou súdu prvej inštancie bude:

- priznať princípu ochrany slabšej zmluvnej strany právnu silu ústavného princípu (Ústavní soud připomíná, že v jeho judikatuře již byla ochrana slabší smluvní strany shledána principem ústavněprávního významu, jímž se orgány veřejné moci mají v aplikační praxi povinnost řídit. Tento princip je obzvláště akcentován v oblasti právních vztahů specifického charakteru, jako jsou spotřebitelské smlouvy, vztahy vyplývající z pracovního, směnečného či nájemního práva, apod. [srov. např. nálezy sp. zn. II. ÚS 2164/10 ze dne 1. 11. 2011 (N 187/63 SbNU 171), usnesení sp. zn. III. ÚS 3436/12 ze dne 19. 3. 2013, dále např. nálezy sp. zn. I. ÚS 3512/11 ze dne 11. 11. 2013, sp. zn. III. ÚS 562/12 ze dne 24. 10. 2013 a sp. zn. II. ÚS 1774/14 ze dne 9. 12. 2014 (N 221/75 SbNU 485)]. Cílem je nahradit formální rovnost smluvních stran rovností materiální. Od vstupu České republiky do Evropské unie se zásada účinné ochrany spotřebitele promítá do českého právního řádu také prostřednictvím evropského práva, v němž jsou jejím právním základem ustanovení Smlouvy o fungování Evropské unie a článek 38 Listiny základních práv Evropské unie, prováděné celou řadou směrnic.
- opätovne posúdiť (ne)platnosť dohôd o zrážkach zo mzdy zo dňa 20.06.2014 a 22.10.2014, ustanovení článku 8, bod 8.1 Zmluvy o revolvingovom úvere 1 a 2, ako aj rozhodcovských zmlúv zo dňa 20.06.2014 a 22.10.2014 vo vyššie naznačených intenciách, aj so zohľadnením námietok žalobcu v odvolaní;
- opätovne posúdiť náležitosti Zmluvy o revolvingovom úvere 1 a Zmluvy o revolvingovom úvere 2 v kontexte ust. § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvorenia zmluvy v spojení tiež s ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvorenia zmluvy bez ohľadu na existenciu oznámení veriteľa o schválení revolvingových úverov;
- zistiť, kedy boli Oznámenia veriteľa o schválení revolvingových úverov doručené žalobcovi ako spotrebiteľovi, resp. či mal žalobca ako spotrebiteľ už v čase podpisovania predmetných zmlúv o revolvingových úveroch vedomosť o všetkých údajoch, ktoré boli potom zosumarizované v Oznámeniach veriteľa o schválení revolvingových úverov.

41. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).